

Redacțiunea, Administrațiunea și Tipografia: **BRAȘOVU**, piața mare, Târgul Inului Nr. 30.
 Anunțurile ne frământă nu se primesc. Manuscrisurile nu se restituie.
 Birourile de anunțuri: **Brașov**, piața mare, Târgul Inului Nr. 30.
 Inserate mai primești în Viena: *H. Kesse, Hasenstein & Vogler (Otto)*; *H. Schalek, Alois Herndl, M. Jaks, A. Oppel, J. Donnerberg*; în Budapesta: *A. V. Goldberger, Eckstein Bernat*; în Frankfurt: *G. L. Joubé*; în Hamburg: *A. Steiner*.
 Prețul inserțiilor: o serie parțială pe o coloană 6 cr. și 10 cr. timbru pentru o publicare. Publicări mai dese după tarif și învoială.
 Reclame pe pagina a III-a o serie 10 cr. v. a. sau 80 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI

(NUMERŪ DE DUMINECĂ 45)

„Gazeta“ este în fiș-care și.
 Abonamente pentru Anstro-Ungaria: Pe un an 12 fl., pe șase luni 6 fl., pe trei luni 3 fl. N-rii de Duminecă 2 fl. pe an.
 Pentru România și străinătate: Pe un an 40 franco, pe șase luni 20 fr., pe trei luni 10 fr. N-rii de Duminecă 8 franco.
 Se prenumără la toate oficiile poștale din țară și din afară și la dd. colectori.
 Abonamentul pentru Brașov: a administrațiune, piața mare, Târgul Inului Nr. 30 etagiul I.: pe un an 10 fl., pe șase luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr. Cu dusul în casă: Pe un an 12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei luni 3 fl. Un exemplar 5 cr. v. a. sau 15 bani. Atât abonamentele cât și inserțiile sunt a se plăti înainte.

Nr. 247.—Anul LV.

Brașov, Duminecă, 8 (20) Noemvre

1892.

Brașov, 7 Noemvre v.

Intemplările însemnate ale săptămânei acesteia sunt: formarea noului ministeriu unguresc și viziunile principiare la curtea din Viena.

Cât pentru schimbarea ministeriului putem să dicem, că lucrurile au rămas tot în văgășul cel vechiu, cu deosebire numai, că în locul d-lui Szapary este aș ministru-președinte fostul său coleg de la finance Weckerle, și că au mai intrat în cabinet fratele lui Coloman Tisza, contele Ludovic Tisza ca ministru pe lângă persoana Majestății Sale și Carol Hieronymi, fost secretar de stat sub Tisza, ca ministru de interne.

Insemnătatea acestor schimbări, stă în aceea, că la spatele ministeriului se află acum Coloman Tisza, cu clica lui, că erăși el a ajuns să fiă tare și mare în dietă și pe lângă coronă. Se înțelege, că opoziția maghiară, kossuthistii și apponyistii, nu s-au nică-decum mulțamiți cu această întorsătură a lucrurilor și pte, că sunt încă și mai nemulțamiți cu noul ministeriu catolic din Ungaria, căroră nu le place nică-decum chipul, în care d-lu Weckerle crede, că este a se rezolva greua cestiune bisericească-politică.

Er naționalitățile, ce se dică ele? La ce se se mai aștepte ele atunci, când nici nu sunt reprezentate de loc în dietă și când politici unguři nici că vrău să mai țină sēmă de ele?

Foia națională slovacă, „Narodnie Noviny“, vorbind despre această, dice că orăi cât de bine i-ar pute succede lui Weckerle de a deslega întrebările bisericești cu catolicii: botezurile, căsătorile etc., un lucru de sigur că nu-l va pute dobândi, stările incurcate

și triste maghiare de sub guvernul așa dăș liberal nu le va pute îndrepta nici în dietă, nici în comitate, nici la judecătorii, nici în întreaga viață publică. „Acastă miserie a stărilor maghiare va bate și la ușa lui Weckerle, cum a bătut de 25 de ani încoco, de când s'a introdus sistemul de asupraire al tuturor Nemaghiarilor, la toate ușile guvernelor unguresci. Sistemul maghiarizator și curentul șovinismului, ce se nasce din el și stă să înghiță toate, va absorbe și puterile lui Weckerle, cel aștăi mult lăudat.“

Și are dreptate foia slovacă. Cu cât vor fi mai mult nedreptăți și năpăstuite naționalitățile, cu atât mai rău se va îngloda carul stăpânirii maghiare și ușurința, cu care politici unguři tracteză această cestiune politică de căpeteniă, pte avă urmările cele mai rele, nu numai pentru ele, ci și pentru stat. Când omul vede cu ce măsură li-se măsură poporelor nemaghiare și cu ce măsură își măsură cei dela putere și ie-și, trebuie să fiă cuprins de o adencă indignare.

Așa tot foia numită atinge o întamplare foarte lămuritoare. Nu de mult s'a scris, că toți teatristii dela teatrul național din Pesta s'au cufundat în datorii la un cămătar, cari se urcă la suma de 200,000 florini. Cămătarul îi silesc acum să plătescă și ei n'au de unde. Indată însă s'a găsit izvorul de scăpare: visteria statului, și se dice, că ministrul ar fi gata să le ajute de acolo. Din visteria statului, — dice „Narodnie Noviny“ — unde curg și banii Slovacilor, vor să ajute pe nisce actori, cari au făcut datorii în Pesta, er pentru poporul slovac nu susține statul nici măcar o scolară

mediă, deși legea prescrie susținerea de asemeni școle în ținuturile slovace!

Etă așa merg lucrurile, nu numai cu Slovacii, ci și cu Românii și cu celelalte naționalități nemaghiare. Și cum se gândesc cei dela guvern, să le îndrepteze? Ministrul Csaky a rămas în post, din partea acesta der nu se pte aștepta la nici o schimbare, er cătu pentru ministrul de interne Hieronymi se crede, după o vorbire ce acesta a ținut-o înainte alegetorilor săi nu de mult, că ar fi inclinat a lua unele măsuri mai liberale față cu censul electoral și cu arondarea mai drăptă a cercurilor electorale. Hieronymi a dăș, totdeodată, că el așteptă dela funcționarii unguři să cunoască limba poporului din ținuturile, unde sunt în post. Aceste păreri le-a avut d-lu Hieronymi înainte de a se face ministru; e întrebare decă i va da mâna să le susțină și ca ministru.

Foarte însemnate sunt viziunile principiare la Viena și adecă mai înteu visita moștenitorului Rusiei și apoi visita regelui Carol și a moștenitorului României, Ferdinand, care a urmat după două zile.

Cea dinteu visită a atras cu deosebire asupra și privirile poporelor slave din monarhia, cari doresc ca curtea noastră să se apropie mai mult de Rusia, er visita a doua ne interesează cu deosebire pe noi Românii, cari dorim ca legăturile între monarhia noastră și România să fiă cele mai amicale.

Primirea simpatică și escelentă, ce i s'a făcut la Viena Regelui Carol și prințului Ferdinand, ar fi dat nutremnt mai mare acestor speranțe ale noastre, decă

ele ar mai fi susținute și de o bună și drăptă politică înăuntrul monarhiei. De această politică însă pare că suntem încă departe.

CRONICA POLITICA

— 7 (19) Noemvre v.

După multe frământări și încordări, criza ministerială din Ungaria s'a sfârșit. Noul cabinet unguresc a fost format de ministrul de finance Weckerle pe care l'a însărcinat Maj. Sa cu formarea lui. Noul cabinet s'a compus astfel: Alesandru Weckerle ministru-președinte și de finance; contele Ludovic Tisza ministru pe lângă persoana Majestății Sale; Carol Hieronymi ministru de interne; Desider Szilagyi ministru de justiție; contele Albin Csaky ministru de culte și instrucțiunea publică; Bela Lukats ministru de comerț; br. Geza Fejervary ministru de honvegi; contele Andreu Bethlen ministru de agricultură și Josipovich ministru croat. În noul cabinet așadără au intrat doi miniștri noi: Hieronymi și L. Tisza. Cel din urmă este frate cu vestitul „sdrobitor de naționalități“ Coloman Tisza. Opoziția ungurescă nu este de loc mulțamită de modul cum s'a rezolvat criza. Ea se vede grozav de păcălită și nici prin minte nu i-a trecut, că lovind în Szapary, n'a făcut alta, decătu a dat privilegiu, ca să vină erăși la stăpânire clica faimosului Coloman Tisza pe care ea însăși (opoziția) l'a huiduit de pe fotoliul ministerial. Se crede adecă, că actualul ministru-președinte, Weckerle, nu este decătu păretele după care se ascunde Coloman Tisza, care prin intrigele sale a sciut așa de bine să și scotă erăși cornele la ivelă. Din pricina această foile unguresci opoziționale prevestesc nouă furtuni, nouă scene turbulente în parlamentul din Budapesta. Pentru noi Românii noua întorsătură a lucrurilor nu pte să aducă nici ceva mai bine, nici ceva mai rău. Scim cine a fost Szapary și scim cine e Tisza, care va

„COILETONULŪ GAZ. TRANS.“

ȘUERŪ.

— Legendă. *) —

Lui Emila Balabana.

I.

La răspântia căilor singuratică, unde călătorul e minune și glasul omului poveste, o colibă, îngropată pe jumătate în pământ, stă locului neclintită; ai bănu că e un moșoroi mort, în mijlocul firei, de nu și-ar povesti traiul său vara albinelor și iarna presurilor rătăcite: căci adierele, scăpând prin trestia uscată a coperișului ei, îngână doina deșertului. Când zorul primei sosese, cu pânze de flori pe câmpii și bălării prin păragini, rugii și troscotul se tărăscu cătră colibă ș'o acoperă c'o velință răcoroasă, ferind'o de arșița soarelui, care aprinde ținuturile, cât se duce gândul în patru părți.

Stăpânul lunei e vntul și aruncă, ca în bătătură la el, clăi de nori posomorți peste întinsul cerului. Pe in-

vălmașela virtejelor. franțele uscate scot sunete seci și se perd spre rōta pământului.

Nōptea se împrăștiă ușor, ca o umbră, și inghite tot în urma sa, învelue tot, ca într'o trambă de întunerio, din pajurea zorilor, pân' la scaldătorea sōrelui. Er prin crepăturile din ușa colibii, licăresc fășii de lumină, ce se mișcă, ca și când s'ar țese, schimbându se între ele.

Înainte vreme, în așa loc ș'asețeau pragul căminului cei cari, biruiți de dorul libertății, fugiau de mincinosul trai al iobăgiei. N'avea nici plug, nici boi, nici sapă: pământul le înțelenea nespert; der par'că se săturau cu bucuria d'a se mișca încotro i ar duce piciorle și cu gōna, ce dădeau husmetarilor vitregi.

Așa sta, în limpedimea câmpilor fără pās de primejdiă, coliba haiducului cu poturi ciadirii și cu șerparul verde, smedū la față, cu mustața rară și cu ochi ca solzul de crap.

De șapte ori s'a lāsāt temeiul nopței de când Șuerū așine, în plaiuri de-

mult murgului, Kira, sōta lui de nevoi și de veselie, îi grăi, ținindu-l pe cale: „Lasă Murgului tot șborul, Șuere, și se-mi întrec vntul de mēdă-nōpțe, vntū fără norocū, de sufliă încotro te duci.“

În lăuntru, în colibă, Kira ș'astēptă din haiducia voinicului. Păreții cuibului sunt nălbii și dați la mistriă. În corone de cerbū stau atērnate carabine cu guri largi și pistole cu plāsele de argint și de sidfū. O vāpaiță cu feștila de călți rāsucii, umple căminul c'o lumină tristă, galbenă și înecată în fum; flacăra slabă jōcă, ca și când ar voi să scape din feștilă, și aruncă umbra Kirei cu furca-i din briu, de pe părete, sus pe grind.

Fusul Kirei s'aruncă în lungul firului ca la doi coți de degete și de sub pământulo caerul plāvanū. Pe genunchii ei dōrme, somn dulce, Niculina, o puendră sōlbatică, singura odraslă a casei, pe care Șuerū e pōrtă în brēu ș'o schimbă pe umeri. Când a dăș de înțāia-ōră „mamă“, Șuerū a ertat un ciocoiu, când a dăș „tată“, a trimes două sburături de icosarū, una în frunte de urs. cealaltă în frunte de idicliu.

menă, voinică; lungă vreme a strășnicit plaiurile umērū la umērū cu alesul ei. Pletele-i dese și negre-corbū, se îndōie în unde din creștetul frunții până la umerii obrăjilor. Ochii ei poruncesc, când nu desmēdă.

Cântă, mîindu-și pripitū degetele de sub strășina caierului. Niculina trēsare; cască ochii albaștrii, rotunjiți ca o mārgea; scutură pe spate cōma pērului, ca spicul prididitū, și agățāndu-se de sinul plin și pietros al māsai, îi dice: „der tu bică, ai două fuiōre, unul coala unul colo, unul în furcā, unul pe grind, unul e negru, celalaltū bālanū.“

Kira, mijiudă a risū, rēspunde: „celū de sus e umbra, mamă, din așa caerū scotū ursitorile firul viefelor de nimicū“. — „Și de s'ar rupe firul tēu, fusul de tortū cade; der de s'ar rupe firul de umbră cade și fusul de pe grind jōsū?“ Intrēbă și, vēdēndu-și muma pe gânduri, intră blajin sub o blană de urs, adormindū cu mâna animată de cerculețele Kirei, rāzorite cu arnici și cu betelă.

Plōia a început cu bōbe mari, câtū oul de graurū; vntul gonesce nāucū

dona inimă și a treia voie.

I. Cultivarea minții s'eu a facultății de a cunoște.

Cultivarea minții este foarte de lipsă, pentru-că numai mintea deplin dezvoltată face pe om totuși mai perfect. Apoi numai atunci se poate dice, că pruncu-l e om în înțelesul strins al cuvântului, decât și-a dezvoltat facultățile lui intelectuale. Părțile esențiale ale minții sunt: intuițiunea s'eu privirea, reprezentările și fantasia, memoria s'eu aducerea aminte, judecata și rațiunea.

1. *Intuițiunea s'eu privirea.* Cunoștințele pruncului mai întâi se încep prin intuițiune s'eu privire. Intuițiunea e esternă și internă. La intuițiunea esternă pot servi obiectele reale, precum: jucăriile, figurile cioplite, desemnările, și la intuițiunea internă se caute ocașiunea, când pruncu-l simțese ceva; d. e. când se bucură de ceva s'eu se întristeză, se se întrebe: că de ce se bucură, s'eu de ce se întristeză, spunându-i, că aceea ce-l face pe el de se bucură, ori se întristeză, e sufletul lui.

Prin intuițiune stărnim în prunc simțul cugetărei, care numai prin reprezentări și imaginări se întemplantă. Reprezentările și imaginările se fac numai cu privire la obiectele cunoscute. Niciodată se nu li-se vorbește pruncilor despre monștri, ori fantôme, căci acelea produc numai fantasii în mintea pruncilor, care le cauză frică. Pentru aceea, când dice pruncu-l: că asta s'eu cealaltă a vădutu s'eu auditu, de această s'eu cealaltă s'a spăriat, se facem pe copil, ca el singur să se convingă, că nu a avut ocașă a se spăria; că pe el ochii lui și urechile lui l'au înșelat.

2. *Reprezentările și fantasia* sunt aceea parte a sufletului nostru, și respective a minții, prin care ideile câștigate, semnele ori cuvintele vădute, ori auzite, le renoește și unesc cu altele mai noue. Decă ideile se înfățișează nestrămutat, trec în memorie, și decă se strămută în formă nouă, tr-cu în fantasie. Fantasia lucră în două moduri: s'eu fără influința voiei, d. e. când dormim, în cei fricoși și nebuni ș. a., s'eu sub influința voiei d. e. la pictori, arhitecți, muzicanți, poeți ș. a. Productele fantasiei sănătoșe sunt idealuri, cari stau înaintea sufletului, ca nișce prototipi ai perfecțiunii, și li însușesc pe om spre cele mai nobile și salutari întreprinderi; eră fantasia nesănătoșă produce fanaticismul și superstițiunea.

3. *Memoria s'eu aducerea aminte* e un magazin a cunoștințelor, ce și-a alinat mintea. Totă știința omului se bazează pe memorie. Pentru cultivarea memoriei, pot servi de materie unele sentințe morale, unele fabule ori istorisiri interesante, decât acelea se spun pruncilor sub acea condițiune, ca și ei să le spună după noi, precum și iconele și obiectele reale, decât acelea le facem cunoscute prin intuițiune.

4. *Judecata și rațiunea.* A judeca înseamnă a determina un concept nemișcât prin alt concept, d. e.: Omul e muritor. Aici conceptul omului e determinat prin muritor. Er a rațiune înseamnă: din două s'eu mai multe judecări a deduce o judecată nouă, d. e. păcatul este de încungiat, și lenea e păcat, se deduce deci, că lenea este de încungiat.

(Va urma).

ECONOMIA

Cultura cartofilor.

I.

Cartofii (*solanum tuberosum*), cari pe unele locuri se mai numesc: crumpene, mere (pere) de pământ, gogoșe etc., sunt aduși din America de Franciscu Drache la anul 1584; în țările locuite de Români însă abia se cultivă ceva mai bine ca de o sută de ani.

precum e Ungaria nordică, Germania nordică, Irlanda etc., unde afară de ovăși și cartofi, nu le priesc alor s'eu s'eu s'eu. În acelea țări, când cultura cartofilor e compromisă, precum a fost anul trecut în Ungaria nordică, între Slovaci bunăoară, locuitorii trec prin crize mari și stau să pără de fôme.

Cultura cartofilor merită der cu totu dreptul de a se pune alături cu cultura porumbului (curuzului).

Cartofii sunt de mai multe feluri: de veră, de toamnă, de nutreț pentru vite etc.

Intre cei de veră se numără: rose timpurii (carii rose) de coloroșie, ceva cam turțiți și se fac pe la începutul lui Iunie; cartofii veratici (snoufliche) se fac foarte mari, cam turțiți și de coloro alb; cartofii regal (king of the earlies) se fac foarte mari și de timpuriu etc.

Intre cei de toamnă se numără: cartofii ordinari cu cija albă; cartofii vineți cu cija vânetă; Iacobi în forma răunchilor, lungăreți și cu gust plăcut; Prolifac etc.

Intre cei de nutreț pentru vite se numără: cartofii porceci cu cija sbrențuită, cari la mâncare sunt amari; cepele sășesci, cari se fac foarte mari; Alesandria; cartofii de nășip; bovina lui Peterson etc.

Cartofii iubesc pământul mai ridicat, nășipos și petros, apoi rece și locul întreg din țeline; în cel lutos nu se prea fac. Pentru cultura lor, pământul se ară încă de toamnă; primă-veră se ară de a doua-ora și prin Aprilie s'eu Mai se pun.

Pusul cartofilor se face în mai multe feluri: în țelină se trage o brazdă cu plugul, apoi se începe pusul pe brazdă la o depărtare de o urmă bună, câte 4—5 cartofi până în capetul agrului, după aceea se trage a doua brazdă de se acoperă, după acesta se mai trage una s'eu două de meșină, er după acestea în a treia se începe pusul de nou, până se isprăvesc agrul. Când cartofii se pun în asemenea rânduri drepte, la săpat se lucră foarte ușor, deorece printre rânduri se sapă cu mașina de săpat și numai pe rânduri se sapă cu mâna.

În locurile mai serece, cum ar fi în părțile noastre țera Oltului, cartofii se cultivă în modul următor: se ară mai întâi locul, se duce gunoiu ceva mai păios pe el, se fac cuiburi s'eu gropi, în cari se pun câte 4—5 cartofi, decât sunt mai mici, er decât sunt mai mari, se pun numai câte 2—3, se pune câte o mână de gunoi în cuib și apoi se astupă. Gunoiul se pune de-asupra, pentru-ca pe timp de secetă, se nu-i prea strângă s'eu ardă. După ce răsări și au crescut ca de o palmă bună dela pământ, se sapă pentru prima-dată, la o lună după aceea se sapă pentru a doua-ora și pe unele locuri și de a treia-ora. La sapa din urmă, li-se adună împrejurul curpenilor mușinoie de pământ.

În anii buni, cartofii dau nișce recolte de totu abundante, deorece se pot recolta dela 200—300 hectolitri la hectar. Timpul vegetației s'eu creșterii lor ține dela 3—6 luni.

Cartofii se scot după ce li-s'au uscat curpenii de d'asupra pământului, se adună în saci s'eu în care, cu cari se transportă acasă, unde se aședă în pivnițe, celare s'eu gropi afunde săpate în pământ.

pentru vite, atunci li-se dau s'eu singuri, s'eu amestecați cu plvă de grâu s'eu de paie tăiate mărunt. Cu două chilograme de cartofi se nutrește vita aproape totu așa, ca și cu un chilogram de fenu bun.

(Va urma).

Arta de a trăi.

După Stugau, de Camila B...

Sănătatea.

O condițiune fundamentală și nedispensabilă a veseliei e *sănătatea corpului și a sufletului*. Pe cea dintâi ni-o conservăm prin o dietă rațională a fisicului, er pe cea de a doua prin o dietă rațională a sufletului. Noi ne vom ocupa aci cu preferință de cea din urmă, der pentru completare, ne vom espune părerile noastre și cu privire la cea dintâi.

În urma intimei influințe împrumutate între corp și suflet, nu poate suferi nici unul din ele fără să pătămescă și celalalt. Afecte consumătoare, pasiuni, supărări, griji, subminază sănătatea corpului, precum escesele sensuale, dureri fisice, morbur, turbură seninătatea sufletului. Chiar și numai o durere de masea violentă ne răstornă totă filosofia și dureri emoroidare pot schimba pe un om vesel dela natură într'un melancolic întunecat. De altă parte veselia senină contribue la sănătatea corpului, precum sănătatea corpului contribue la aceea a spiritului, ba constituie chiar baza lui fisică nedispensabilă. Cel ce vră se se bucură deci de viața sa, acela nu i-e permis să-neglige sănătatea.

Pentru ca să-i conserveze cineva sănătatea, nu-i putem da alt sfat, decât: *Trădește rațional*. Acesta e cunteștența a oricărei dietetice fisice și sufletesc. *Rațional* însă e numai un alt cuvânt pentru *firesc*.

Ce înseamnă traiul firesc, acesta ni-o arată animalul. Acesta bea când i e sete, mănâncă când i e fôme, se răcoresce când simte lipsa pentru acesta; nu mănâncă însă și odihnesce când e bolnav. Ce e drept, animalului îi este și mai ușor de-a trăi în mod firesc, pentru-că el are un suferu escelent, decât instinctul, care nu e nimic alta, decât rațiunea naturii, care cugetă pentru el și dă voinței lui direcțiunea cuvenită. Omul se poate lipsi de acest suferu, pentru-că mai întâi el are un aparat de cugetare propriu și apoi rațiunea universală, care se manifestă în instinctul animalic, pe care o numim și rațiunea divină, îi indică cum are să-i întocmescă pe cale firesc modul s'eu de a trăi.

Cât de puțin însă e observată aceea indigetare și cât de puțin ne folosim de aparatul nostru de cugetare! De câte-ori nu mănăcăm noi fără fôme, de câte-ori nu bem fără sete! „Der trebuie să mănăncă ceva“, auzim dicându-se. Ca și când mănăcarea ar fi un pover. Pe care ar trebui să-l facă cineva dîlnic în ore anumite, sub amenințare de pedepsă. Uitam cu totul, că nu ne nutrește ceea ce *măncăm*, ci ceea ce *digerăm*, decât mistuim. Când nu simțim poftă de mâncare, atunci acesta e un semn neîndoișos, că stomacul e indispus, fiă din cauza unei prea mari încărcări de mai înainte, s'eu că indispoșiunea lui e consecința mijlocită a unui altu morb, prin care e afectat și stomacul. În acestu cas, cineva nu poate face altceva mai bun, decât să aștepte până ce pofta lui de mâncare erăși va reveni. Ce s'ar dice ore despre un om, care cădându-i asinul s'eu sub o povară, ce a trecut peste puterile lui, pentru ca să-i ajute, l'ar mai încărcă cu o nouă povară?

Mai adesea ca mănăcarea fără poftă de mâncare, se întemplantă, că bem fără

beuturi spirtoșe, și omul și-a ap. De când Priessnitz a inventat cura de apă, se comite cu acestu lichid unu abuz de totu prejudicios. Se poate, că beutura de apă mai multă se fiă priincioșă pentru anumite morbur. Decă însă un om de altcum sănătos, fără altu motiv, decât singur numai pentru a se face și mai sănătos, s'ar apuca să bea în fiă-care și apă cu litru, apoi nu se va pute arăta, că acesta ar fi rațional, decât lucru bun. Decă ni-se va dice, că există omen, cari ducându o astfel de viață, se află escelent, apoi răspundem, că acesta nu probază nimic; pentru-că ei se pot simți totu așa de escelent, decât n'ar bea așa multă apă, cât și decât beu.

Argumentarea noastră e simplă aceasta: S'eu că apa rece are calități medicinale, ori că nu are. În casul din urmă, gustarea ei când nu ni-e sete, nu e de lipsă; în casul primu, ea totu așa de bine poate face bolnavu unu corp sănătos, precum poate face sănătosu unu corp bolnav.

Totu așa e cu dușurile, cu legăturile ude, cu băile de ședut etc. în mijlocul iernei. Noi vedem, că animalele în dricul verei caută apa rece ca să se răcorescă. nici-odată nu se pot vedé însă să facă acesta ierna. Și pentru ce ore răcorirea, decât nu se simte lipsa ei, se fiă mai rațională, ca mănăcarea, când cineva nu e flămând, s'eu beutura, când nu i-e sete? Nu e ore mai de lipsă căldura pentru viața animală, decât frigul? În faptă s'a observat, că de când se face abuz de apă rece, suferințele reumatice și pleșuvia s'a înmulțit în mod bătător la ochi.

E curios, cât de preocupați sunt doctorii acvatici de sistemele lor. Așa ne aducem aminte a fi cetit — într'o carte despre hydratică, de altcum destul de bine scrisă, — observarea, că ar fi unu prejudiciu a crede, că gustarea de vin, bere și alte beuturi spirtoșe, ar fi necesare pentru conservarea puterii. Leul nu bea de locu astfel de beuturi și totuși e binișor în puteri. Argumentul poate trece de bun. Der pentru ce bunul nostru autor nu l'a aplicat și la apă? Leul nu face dușur, nu ia băi de ședut, nu se învelesce în ciarșafuri ude, nu bea nici-odată apă, când nu i-e sete, — și totuși e binișor în puteri.

Noi nu avem de gând să condamnăm cu totul folosirea esternă a apei, din contră, considerăm apa de unu mijloc destul de priincioș la multe bôle esterne; combatem numai procedurile cu apă rece, unde nu se simte lipsa unei cure. *Pentru-că sănătatea e o stare absolută, care nu e capabilă de o gradare în plus*. Cel ce e sănătos, se fiă deci mulțumit. *A face cură pentru a ajunge a fi și mai sănătos, e nerațional*. Cineva s'eu e sănătos, s'eu nu e sănătos. Decă e cineva sănătos, se caute a păstra acestu echilibru frumos al funcțiunilor vieții. A-lu sgudui, chiar și cu intențiunea de a face bine, nu e consult, pentru-că ușor s'ar pute altera echilibrul.

Ni-se va pune poate întrebarea: se nu se întărescă cineva pe sine și se nu întărim tineretulu? — Ba da, însă cu măsură și scop și mijlocele trebuie să stea în raport cu scopul. Mijlocele, ce se întrebunțază, ca să ajungă la întărire, se nu fiă nici-odată mai drastice, ca reul ce e a se combate. Să ne servescă câteva exemple pentru clarificarea ideilor noastre:

Ar fi ore prudent, decât un om, pentru-că i s'ar pute întemplantă mai curând s'eu mai târziu se nu aibă ce mănca, și ca de mai înainte se se dedea la acea lipsă, din când în când s'ar pune să flămândescă câteva zile — Fără îndoie, că nu. Pentru-că flămândirea o învătă cineva încă destul de timpuriu, când odată sosese miseria. Totu așa ar pute cineva să petrecă de câteva-ori pe câmp în zăpadă și ploă, pentru-că se poate întemplantă, și la miliția se și în-

compara nu așare-ori, ca se nu aibă altă cooperiș, decât ceriul, și altă așternută, decât pământul. In fine ar pute merge cineva așa departe, ca să se dedea, ca *Mitridate*, cu gustarea de venin. Pentru-că 'i s'ar pute întâmpla să-i fiă viața amenințată prin o încercare de înveninare.

Prin acestea nu voimă nici-decum să pledăm pentru efeminare. Din contră, efeminarea, mai vârtosă la tineretului bărbătesc, o considerăm ca o scădere de nesuferit. Prea marea îngrijire pentru conservarea sănătății, abstragându dela efeminarea ce rezultă din ea, e un rău de sine și o piedecă de a se bucura de viață. E de deșe-ori mai bine a căpăta ocașional un catar, decât să te temi mereu că ai pute să capeți unul. Catarul e o indispozițiune trecătoare, der frica de el e permanentă. E ca și cu neîncrederea: mai bine a fi ici, colo înșelat, decât să trăești totu cu grija în spate, că ai pute fi înșelat.

Ne reasumăm dietetica noastră fizică în sentința: *Trăește rațional și vei fi așa de sănătos, pe cât poți fi conform dispozițiunii firești a organismului tău.* Un corp sănătos suferă, precum se dice, din când în când și câte-o ghiontătură. De aceea se nu ne fiă prea frică. Cei mai sănătoși omeni sunt aceia. cari se cugetă mai puțin la sănătatea lor. Cine se cugetă la fiă-care pasu ce-lă face, că ore „cutare seu cutare nu-mi va strica?” e pe calea cea mai bună de a se bolnăvi, fiă chiar și numai în închipuire. Pentru ca sănătatea să ne fiă de folos, trebuie să avem și încredere în ea; și pentru ca rațiunea să ne fiă de folos, trebuie să avem curagiul să o și întrebunțăm. Esistă însă omeni, cari așa sunt de preocupați de credința în autoritate, încât ei mai bucuroși se lasă a fi conduși de cea mai slabă lumină a altora, decât să urmeze aceia, care le luminează lor. La omeni de această categoriă firește că regula de aur a vieții: *trăește amăsurată naturii*, nu le va fi de nici un folos, der cătră acești omeni neindependenti, nici nu ne adresăm.

Acu nu putem lăsa neamintit, că nu se receră nici de cum calități spirituale strălucite, pentru ca cineva să cugete el însuși. Fiă-care om, fiă el chiar cel mai neinvățat țeran, decă cumva nu e năuc seu idiot, posedă totu ce se recere pentru a cugeta independent. Decă el nu se folosese de această, apoi cauza e parte lenea, parte lipsa de încredere în sine. Să avem curagiul a cugeta și să nu ne sfimă de mica încredare, ce e în legătură cu aceea, și vom afla, că ceea ce e mai rațional, nu e nici de-cum vre-o magiă.

Totu cu această ocașione nu putem să nu observăm, că din fatalitate, intră noastră instrucțiune școlară e îndreptată mai mult la înmagazinarea memoriei, decât spre introducerea la o cugetare independentă. Așa ar trebui învățat în fiă-care școlă poporală cele mai de lipsă despre anatomia și fiziologia corpului omenesc și în legătură cu acesta despre dietetică. Pentru-că ce e mai aproape de om, decât el însuși și sănătatea lui? Să nu se dică, că pentru acesta nu ajunge timpul. Pentru lucruri necesare trebuie să se aște timp.

Precum am dășu, sănătatea se bazează pe echilibrul funcțiunilor de viață și acesta eminate pe o proporțiune corectă a intrărilor și eșirilor corpului. Eșirile constau în pierderile de puteri și sucurile cauzate prin lucru și secrețiuni; intrările constau în odihnă și în gustarea mijlocelor de nutriție. Echilibrul funcțiunilor de viață se conturbă îndată ce proporțiunea corectă între eșite și intrate e alterată. Când corpul cheltuesce mai mult, decât primește, atunci mai curând seu mai târziu corpul se slăbește prin sleirea puterilor. Când el primește mai mult decât cheltuesce, apoi urmările sunt

greutăți de digerare și hipertrofiă (abundantă) a sucurilor.

Secrețiunea acelor părți ale corpului nostru, cari în urma procesului de viață au devenit nefolositoare, se poate ajuta prin mișcare corespunzătoare. Mișcare corporală nesuficientă, pe lângă nutrierea îmbelșugată, e totu așa de stricăciasă sănătății, ca și lucru prea încordat pe lângă nutriție nesuficientă. A încungiura acesta din fatalitate nu depinde totdeuna de voința singuratacului. Acesta stă în legătură cu o cestiune socială de cea mai mare importanță, de care nune putem ocupa aci, adecă de cestiunea, cum s'ar pute delătura *pauperismul*? Pentru-că nu liberul arbitriu, ci de regula miseria conștrânge pe om a lucra peste puterile sale, fără ca din cauza numărului săi copii, seu alte cauze, să se potă nutri în mod corespunzător. De altă parte stă cu totul la voia claselor avute, ca să încungiure abundența sucurilor și bólele, ce se nasc din acesta. Cumpătată poate fi ori cine, care are voință fermă pentru acesta. Și atăta mișcare, câtă e de lipsă pentru conservarea sănătății, poate face ori cine.

Un mijloc preservativ foarte bun contra unei mulțimi de indispozițiuni, chiar și de natură sufletescă, sunt exercițiile gimnastice, făcute în mod rațional. Mai cu semă omeni, cari duc o viață sedentară, facu foarte bine, decă gimnasticăză cât de mult. Ună gimnastică zelo încă n'a suferit de hemoroide, apă, constipațiuni (scaun greu) etc. Inotarea, călărirea, jocul de popice și de biliard, jocul de mingea, vnatul și pescuirea facu bune servicii. Pentru-că toate mișcările trupesci de soiul acesta contribuie la accelerarea circulației sângelui și prin acesta la secrețiunea părților de corp devenite nefolositoare și înlocuirea lor prin altele. Schimbulă regulată ală materiei condiționează în mod esențială conservarea sănătății.

Am dășu, că nu e indiferent, de ce calitate sunt beuturile și mâncările, pe cari le consumăm. Mai important însă e aerul, pe care-l inspirăm. Cătu pentru beut și mâncat, o facemă această numai de câteva-ori pe di, der inspirația aerului se întâmplă în fiă-care secundă și nu e întreruptă nici în decursul somnului. Inspirația neîntreruptă a oxigenului, ce se află în aerul atmosferic, e atătu de necesară pentru viața noastră, încât lipsindu-i acela, chiar și numai deșe minute, ar fi serios periclitat. Ce veninuri se pot afla în aer ni-o probăză între altele frigurile periculoase, la cari sunt espusi locuitorii regiunilor palustre (bătoșe). Și locuințele umede încarcă aerul cu veninuri subtile. Chiar omul însuși e un isvor de venin, pentru-că acidul carbonic, pe care-l respiră din plămâni, e un venin. Pentru aceea șederea în locuințe umede și înguste e stricăciasă sănătății. Firește, că cei săraci, mai ales în cetățile mari, unde locuințele sunt scumpe, nu sunt în stare să se alăge locuințele lor în condițiuni igienice bune, ceea ce pot face însă e, să le țină curate și să le aerisescă mereu, prin ceea ce încă ajută ceva. Celu ce numai poate, să economiseze mai bine din ale mâncării, beuturii, din petreceri și lăcșu, decât să nu-și ia o locuință uscată, cu aer bun și spațioasă, cu deosebire odaia de dormit să fiă cea mai spațioasă.

Ce e însă de făcut, decă cu totu trailul rațional, totuși ne bolnăvim? Atunci să căutăm ajutorul unui medic bun și să nu ne adresăm la unu superficial. Numai la acela avem cea mai mare probabilitate, că ne va da un sfat bun; numai în acela putemă avé încredere, ceea ce e deșe un ajutor pe jumătate. Când avem un proces greu, ne ducem la un advocat iscusit, ér nu la un scriitor de rând.

Sănătatea se poate asemăna cu un vestmânt. Cine o portă cu cruțare, o va folosi timp îndelungat; ér celu ce nu face acesta, curând o va tăvăli și sdrățui.

Educațiunea femeilor la Chinesi.

Aprópe peste totă împărăția chineză născerea fetei se face obiectu de durere pentru capul familiei. Indată ce se va născ o fiică în v' o familie chineză, o pune imediat pe pământ pe nise carpe și trei zile întregi 'i dau îngrijirile trebuinoase numai, ca se nu móră. A patra și tatălă ia în brațe pe fiica sa și o duce într' o sală, urmatu de câți va amici ai casei, ținându nise óle, se presintă la o c-remoniă și pe când presintă pe nou născuta fetică moșilor ei, amicii casei, ținú ólele d'asupra capului ficei îndestul timp. Din aceste conchide fiăcare, că în împărăția chineză pozițiunea femeiei este multă mai inferioară ca a bărbatului, a cărui născere cauzăză în casă veselie generală.

Dopă cartea religioasă a Chinesilor ata, din vârsta ei de șapte ani. este datore se nu conviețuescă cu băeți, și nu e permisă nici ca să ședă împreună nici să mănance pe aceeași masă ou ei. Astfelu der, din această vârstă, tinera petrece viața ei închisă în casa femeilor, un fel de harem, sub severa priveghere a mamei sale. Ér pe când iesu femeile, ele intră într' o trăsură, fiind acoperite la față cu o maramă deșă.

Până ce se vor mărita femeile Chinesilor nu pot să stea față cu bărbat. Cătu despre educațiunea lor însă, ea se lasă cu totul în grija mamei de familie. Virtutea femeiei, după Chinesi, nu consistă în o estremă dezvoltare intelectuală seu în multa învățătură, ci este destul ca ea să se numescă virtuoasă, să scie a conserva chipul măreț și serios, să aibă bună conduită și demnitate de caracter. Cătu despre educațiune, această consistă în nise învățături morale despre datorii ei cătră societate, cătră părinți și cătră soțul ei. Astfelu der, femeia la Chinesi este datore să plece capul la toate escentricitățile soțului și a rudelor lui. Este datore a iubi pe frații și surorile ei, și să nu fiă gelosă de celelalte femei ale lui. Și decă va avé copii, este datore a-i creșce astfel încât să-i facă omeni folositori și mai cu semă onesti, decă copiii sunt de sex masculin, cumpătate și virtuose, decă vor fi fete. În relațiuni cu subalternii este datore să fiă afabilă și bună. Și decă s'a întâmplat a dobândi ore-care cunoștință de carte, este ținută a nu arăta acesta cu fală, pentru-că nu este ceva mai scârbos la femeia, decât să fiă pretențioasă, că scie, a avé pedantici seu și vanitate. Chinesi preferă a vedé pe femeile lor ocupându-se cu lucrările secului lor, de exemplu cu tórcerea mătasei, decât a le auđi discutându cestiuni filosofice seu literare.

Ni-se pare foarte potrivit a reproduce și următoarele maxime, scóse dintr' o carte chineză:

— Munca este pădătorul inocenței femeilor, se nu 'i lăsați timp a se lenvi; femeile sunt datore să fiă în tot d'una cele d'intăiu la lucru și cele din urmă pentru repaos.

— Tinera este datore să fiă atătu de aprópe de mamă-sa, pe cât este de aprópe de umbra sa. Cocheta și lecturile de petrecere sunt cu atătu mai periculoase, cu cât cineva se dá la ele ou mai mare căldură în această vârstă.

— Cumpătarea, tăcerea, blândetea și rușinarea sunt adevărate podóbă a frumsetei. Supunerea unei tinere, răbdarea, plăcerea de a lucra, respectul cătră părinți, și iubirea ei cătră frați: indeplinesc reputațiunea ei de o bună educațiune.

— Cătu nu resistă amorul propriu tinerei femei, când trebuie să plece capul înainte voinței sórei sale, seu de a se retrage dinaintea escentricităților sórei soțului ei! Inșe cât este de plăcut și lingușitor pentru o femeia, de a se vedé iubită de toți.

— Nu este nici o umilire pentru femeia când este vorba de administrația casei sale. Curățenia și economia casei sale sunt de trebuință a ocupa orele ei

de recreațiune; și trebuie să considere de onóra sa pregăt ndă prândul soțului ei și servindu-l la masă.

P O V E Ţ E.

Influența fumatului asupra născerilor. S'a constatat, că fumatul are influență forte stricăciasă asupra născerilor. Ună învățat franceș, d-lu Dr. Dejeris, a făcutu deunăzi următorea probă: A luat ună anumit număr de cocoși și de găini de același soi, împărțindu-i în două grămeđi deosebite și dându-le aceeași hrană, cu deosebire numai, că cocoșii uneia dintre grămeđi dormiau într' o cameră, unde s'au ars câteva grame de tabac. Ouele din amēdouă grămeđile s'au clocit în aceleași condițiuni. S'a vedut însă, că puieșiți din grămada, unde se arsese tabac, au fost mult mai slabi și mortalitatea între ei a fost mai mare, decât între puieșiți în camera, unde nu se arsese tabac. Proba această s'a făcut și cu iepuri de casă, dându același rezultat. Nu mai încapé der îndoelă, că fumatul are influență păgubitoare asupra născerilor, fiindcă el slăbește, ba poate chiar și omóră sēmēnta omenescă. Constatându-se această, urmēz de sine, că fumatul ar fi de a se socoti în șirul celor mai grele pēcate, pe care preoții ar avé datorința de alu combate nu numai din punctul de vedere al luxului și rispei, ci chiar și din punctul de vedere moral și religios. Nu mai puțin e adevăratu apoi, că combaterea fumatului poate trece tot-odată și ca un fapt patriotic. D-lu De-croix, președintele societății franceșe contra abuzului de tutun, conchide, că tutunul contribuie în Franția la stărpirea populațiunei; fumatul este prin urmare un felu de sinucidere, a căreia combatere este un faptu nu numai moral, ci și patriotic.

Voesci să scapi de coleră? — Eși din miseria, hrănesce-te bine nu face nici un esces și ține-te curat! Urmădu aceste patru porunci, de coleră te vei mântui. Așa asigură cel puțin ilustrul academician franceș, Peter, în interesantul seu raport, ce l'a prezentat Academiei de medicină franceșe în ședința dela 20 Septemvre c. Bine înțeles, sub porunca eșirei din miseria, este a se înțelege eșirea din orice stare fizică seu morală demnă de plâns.

Scóterea insectelor din urechi. Se scie, că sunt multe feluri de insecte, cari pot să intre în urechi, precum pureci, urechelnite, ploșnițe, boul lui Dumneșeu, turnici, ba une-ori chiar și mușce. „Aperătorul Sănătății” asigură însă, că nici una dintre insectele acestea nu este în stare să străbată toba, decă această e sănătoasă, și să pētrundă în partea mai adēncă a urechei (urechia mediă). N'avem decă, decât să scótem insecta din urechi și numai decătu am scăpatu de rău. Pentru scóterea insectei din urechi, numita revistă medicală recomandă, să se tórne în urechi oleu, care îndată înădușă ori ce insectă; se tórne apoi puțină apă călduță, care va da afară insecta.

In contra ruginirei uneltelor de fer, ca sape, greble, cōse etc., se recomandă următorul mijloc: Aceste unelte să le ținem câteva minute într-o soluțiune de sodă.

In chipul acesta uneltele nu se voru rugini, chiar decă le-am tiné la unu locu umedu.

MULTE SI DE TOATE.

Furculita, paharele si solnițele la cei vechi.

Grecii si Romanii nu cuosceau furculita; ei se serviau, pentru a prinde hrana, de degete, pe cari le spalau in anumite vase. Carnea se dedea la masa taiata in bucatele, si apoi fiecare mai faramitia cu degetele aole bucatele, dupa cum avea trebuinta.

Paharele sunt intrebuinate din cea mai vechia vechime; ele erau pe la 800 dupa Christ. numai de metalu; de atunci au inceputu sa se vadă cele de sticla. La mesele luxose, astadi se obicnuiesce a se pune inaintea unui ospe atatea pahare de cristaluri cate feluri de vinuri sunt a se bea.

Solnițele sunt vasulu celu mai vechiu ce s'a intrebuinat pe masa. Grecii si Romanii puneau solnițele pe masa, la ospete in locul celu mai de onore.

(Ap. San.)

O biserică primejdiosă.

Nu de multu a fostu inchisa pentru totdeuna biserica mare din St. Mary, situata in colțulu străđiloru Viliam si Lombard (in Londra). Causa inchiderii e următorea: De o vreme incoco, oand se ținea mai cu semă slujbă bisericească, se audiau sgomote misteriose, ce veneau de sub podeala bisericii.

Frați, cari nu sémână.

Cristian Bach, un frate al marelui măestru in musica Sebastian Bach, era deosemena musicantă. Elu făcea forte iute si ușoru compozițiuni musicalu, der nu pre erau insemnate. Baniu îi cheltuia tot așa de repede, cum îi câștiga.

Tergulu de rimători din Steinbruch. La 14 Nov. n. starea rimătorilor a fostu de 118.798 capete, până la 15 Nov. au intrat 8259 capete si au esitu 867 rămânendu la 16 Nov. unu număr de 121.190 capete.

la - cr. transito mijlocia grea dela - cr. până la - cr. insé transito ușoră dela - cr. până la - cr. transito dto țeposă grea dela - cr. până la - cr. transito mijlocia dela - cr. până la - cr. Marfa sərbescă grea dela 42-43 cr. transito, mijlocia grea dela 42-43 cr. transito ușoră de la 41 1/2 - 42 1/2, cr. Porcii ingrașati de unu anu dela - cr. până la - cr., ingrașati cu cucuruzu dela - cr. până la - cr., ingrașati cu ghindă dela - cr. până la - cr. Cântăriti la gară cu 47.

Calendarul săptămânii. Table with columns for months (Brumard, Noemvre), days, and names of saints (Sorele, Calend. Gregorian, Calend. Iulianu).

Bursa de mărfuri din Budapesta

din 16 Nov. n. 1892.

Table of grain prices (Săminte) with columns for grain type, quality, and price per 100 chilogr.

Table of products and their prices (Producte div. soiulu) with columns for product name, quality, and price.

Cursulu la bursa din Viena

din 18 Noemvre st. n. 1892

Table of exchange rates and prices at the Vienna stock exchange.

Table of bank and credit rates (Acțiunile băncii austro-ungare, Acțiunile băncii de creditu austr, etc.)

Bursa din București

din 16 Nov. n. 1892.

Table of stock market values (Valori) and exchange rates (Banca Națion. ult. div. 84.45, etc.)

Prețurile cerealelor din piața Brașov.

Din 18 Noemvre 1892 n.

Table of grain prices in Brașov (Măsura seu, Calitatea, Valuta austr.)

Cursulu pieței Brașov

din 19 Noemvre st. n. 1892.

Table of local market rates in Brașov (Banenote romănesci Camp, Argintu romănescu, etc.)

Table of exchange rates for various currencies (Seris. ionc. Albina 6%, Imperial, Galbin, etc.)

Cursulu losurilor private

din 16 Nov. n. 1892.

Table of private lottery results (Basilica, Creditu, Clary 40 fl. m. c., etc.)

Numere singurate din 'Gazeta Transilvaniei' a 5 cr. se potu cumpăra in librăria Nicolae Ciureu, si in tutungeria I. Gross.

Proprietaru Dr. Aurel Mureșianu. Redactoru responsabilu: Gregoriu Maloru.

Nr. 7766.-1892. 977,3-3.

PUBLICAȚIUNE

Scalda Zizinu, precum si hotelulu de acolo 'Concordia' se da pe cale scripturistica de oferte, ce se va ține in 29 Noemvre 1892, pe durata de 6 ani in aradă si anume din 1 Ianuarie 1893 până in 31 Decemvre 1898.

Arēnda conține: 1. Hot-lulu 'Concordia' in Zizinu; 2. Scalda si anume scalda din apă curgătoare, scalda rece Lobogo, scaldile calde in parcu, dreptulu de a face la fântana 'Ludwig' scaldii calde si folosinta in modul obicnuitu de până acum a isvōrelor de beutu.

3. Parculu, promenada, sala de musică, sala de așteptat și coliba pentru vëndare. după aceea tōte parcurile orășenesci din Zizinu.

4. Dreptulu pentru incassarea taxelor pentru scaldă, cură și musică dela ospeti.

Condițiunile de licitațiune si acele contractuale se află până in ziua pertractării de oferte la oficiulu orășenescu economicu carui au de a se așterne până in 29 Noemvre a. e. la 10 ore inainte de prandū ofertele timbrate, sigilate si provēqute cu unu vadiu de 50 fl.

Brașov, 5 Noemvre 1892.

Magistratulu orășenescu.

ANUNCIU.

Prin a cēsta aducemū la cunoscinta p. t. publiculu, că

Agentura noastră principală

pentru Brașov și împrejurime

am predat'o domnului Carol Adalbert Novotny,

Strada Porții Nr. 6,

și prin urmare acesta va da cu plăcere ori-ce informațiuni asupra tuturoră afaceriloră de asigurare.

Budapesta, 1 Noemvre 1892.

Representanța generală pentru Ungaria a

'Alianței',

Societate pe acții pentru asigurarea vieții și a rentelor.

966,3-3.

Ganz seidene Foulards von 85 kr. bis fl. 4.65 p. Met. (ca 4.50 verf. Deffins) gestreift karriert, bedruckt, u. — verf. roben- und stülpweise porto- und zollfrei in's chaus die **Selden-Fabrik G. Henneberg** (K. u. K. Hofliefer.) **Zürich**. Muster umgehend. Briefe kosten 10 fr. Porto.

„ARDELEANA“

instituti de creditu și de economii pe acții în Orăștie.

Nr. 146—1892.

964—11.

AVISU.

Institutul de creditu și de economii „ARDELEANA“, societate pe acții în Orăștie (Szászváros), Piața mare Nr. 2 și 4 în casele proprii, primesc depuneri spre fructificare sub următoarele condițiuni:

- Depuneri făcute la a căroru ridicare nu se recere abdicere, cu 5%;
- Depuneri făcute cu condițiunea de a se anunța ridicarea lor, cu 5½% și
- Depuneri făcute pe timpu mai îndelungat de către Biserici, școle, corporațiuni culturale ori cu altu scopu de binefacere, cu 6%

Depuneri, ridicări seu anunțări se potu efptui și prin poștă.

Orăștie, la 1 Noemvre 1892.

„Direcțiunea”.

Nr. 525—1892.

985,2—2.

Concursu.

Devenind vacantu prin morte postulu de invetatoru secundaru dela școla reuniunii grănițeresci din Vaidarecea (cu 3 invetatoru și o invetatore), comitatulu Făgărașului, cu unu salaru anualu de 240 fl. v. a., apoi cuartiru și lemne de focu, prin acēsta cu terminulu până la 26 Noemvre st. n. a. c. se escrie concursu.

Reflectanții au se-și trimită petițiunile instruate cu documentele prescrite de lege la:

Comitetuul administratoru de fondulu și școlele de reuniunea foștiloru grănițeri din reg. rom. I.

Sibiu, 14 Noemvre 1892.



Dintre tôte hărtiile pentru țigaretu este recunoscută de cea mai bună hărtia de țigaretu veritabilă franțuzescă

„Le Gloria“

fabricațiunea d-lorū .
JOSIFU BARDOU & FILS în
PERPIGNAN—PARIS.

60 medalii de aurū, 16 diplome de onore marī, 20 diplome „Hors Concours“.

„Le Gloria“ este hărtia, care în fineță și bunătate întrece tôte celelalte hărtii de țigaretu ce esistă.

„Le Gloria“ este numai atunci veritabilă, decă fiă-care cărticică pōrtă firma IOSIFU BARDOU & FILS.

„Le Gloria“ se efectuează cu marginele netede seu crestate (perforate.)

„Le Gloria“ se efectuează și ca tuburi și adecă într'o calitate neintrecută de fină.

„Le Gloria“ este de căpētātu în Brașovū la tôte marchetăniile și băcăniile en-gros, precum și la fiă-care debitantū mai bunū de tutunū.

855.—22

Prima croitoria modernă română în Brașovū.

Subscrisulū imi iau libertatea de-a aduce la cunoscintiă On. publicu, cum-că mi-am asortatū

O croitoria cu totū soiulū de stofe în Piața locală, Têrgulū cailorū Nr. 13.

Articlii mei suntū procurați din cele mai favorabile isvōre și cōrēspundū întru tōte recerintelorū moderne, așa că mă punū în pozițiā de a putē cōrēspunde pe deplinā pretensiunilorū On. publicū la tōte ocașiunile cu ce este **mai bunū, solidū și plăcutū.**

Esperiența mea îndelungatā de acēstă tērēmō și perfecțiōnarea mea din nou **în arta croitului academicū** mă punū în pozițiā de a putē cōrēspunde fără obiecțiōnare ori și cărei încredințari ce cade în sfera meu.

Pe lângă emiēntele mele isvōre de procurare și pe lângă îmbogățit-le mele cunoscintiē în ce privesce arta croitoriei, imi permitū a promite, că nisuința mea va fi de a procura îndestularea completā a cliențilorū mei, printr'o lucrare consciențioasă și promptă.

Cu distincsū respectū,

957,4—4

N. Turcu.

— Avisū. —

Cassa de economii, societate pe acțiuni

„IULIA“

în Alba-Iulia (Gyulafehérvár), piața mare în casa bisericii gr.-cat.,

incepēndu-și activitatea în 15 Iulie a. c. anunță că:

- escompteză cambii;
- acordă împrumuturi personale pre lângă obligațiuni cu cavenți;
- acordă împrumuturi pre lângă siguranța hipotecară, mai departe primescē;
- Depuneri spre fructificare.

Depuneri, ridicări seu anunțări se potū face și prin poștă.

Alba Iulia, 16 Noemvre 1892.

978,3—2.

Direcțiunea.

Frații Simay

Brașovū, Têrgulū Grăului Nr. 3.

Trosouri complete pentru mirese; depositu de albituri și pânzării de masă; asortimentu bogatū de confecțiuni pentru dame; articole de modă indigene și străine. Se primescū comande pentru vestminte de dame și de bărbați, cari se vorū esecuta câtū se pōte de cu gustū, și punctualū cu prețuri moderate.

951,14—8.

APA MINERALĂ

ERDŐVIDÉK-BAROSS

aprobată prin înaltulū decretū ministerialū Nr. 88/783 din 6/12 1891.

Sursa Erdővidék—Baross, este de număratu între cele mai curate ape minerale alcaline, feruginose și acido carbonice. Grațiā acēstei compozițiuni chimice și a gustului seu plăcutū, acēstă apă, amestecată cu vinū este o bētură plăcută și rēcoritōre la masă și în timpū de epidemiā. o escelență bētură higienică merită a înlocui apa de bēutu.

Apa minerală Erdővidék—Baross este recunoscută ca una ce măresce pōfta de mănōare, activează digestiunea, este de o eficacitate incomparabilă în afecțiunile stomacului și rinichilorū și influințeză în modū satisfăcētōrū asupra regulei funcționări a organelorū urinare.

Persōnele anemice și în stare de slăbiciune găsescū în acēstă apă unū fortifiant excelentū din cauza ferului ce conține.

În afecțiunile căilor respirătōre, reumatismū muscularū și în diferite stări de slăbiciune a nervilorū, întrebuițarea ei este însoțită de rezultate eclatante.

Amestecată cu sucul de lămâie seu siropū de smeură, ea este recomandabilă, ca escelență limonadă gustosă, rēcoritōre și higienică.

Apa Baross „ERDŐVIDÉK“ în Transilvania este de găsitū la băcānia lui

CAROLŪ IRK, str. Porții Nr. 65

precum și la d. d.: Duschoiu Iohann & Sohn, Karl Töpfner, Josef Scheser, Anton Zeriff. M. Zeriff, Anton Bede, Iohann Nagelschmidt și Fritz Geisberger.

Prețulū unei sticle 1 litru, 6 cr.

910,—14